

De Rol van de Lokale Media: Amsterdam

De Regio Vecht Terug

25 april 2018

Een onderzoek van:

SVDJ

STIMULERINGSFONDS
VOOR DE JOURNALISTIEK

In samenwerking met:

LJS
Media Research

VU 

Windesheim 

Inhoudsopgave

Introductie	3
Samenvatting	3
De Kiezer en de thema's die zij belangrijk vinden	4
De belangrijkste thema's volgens de kiezer	4
Mediagebruik door de kiezers	5
Media gebruik in aanloop naar de verkiezingen	6
De kiezer en de verkiezingsprojecten	7
Thema's in het nieuws	8
Thema's in het landelijke nieuws vergeleken met de gemeenten	8
Thema's in de regionale en lokale media	9
Partijen in het nieuws	10
Stemgedrag van de kiezers	11
Stemkeuze en belang van issues	12
Facebookgebruik door politieke partijen	13
Facebookgebruik door lokale media	14

Introductie

In dit document zetten we een aantal analyses op een rij die specifiek voor deze gemeente gelden. We beginnen met de kiezers per gemeente en kijken naar de mate waarin deze verschillen ten opzichte van de andere gemeenten. Ook kijken we naar de thema's die men belangrijk vond tijdens de campagne en in hoeverre inwoners van Amsterdam vinden dat bepaalde politieke partijen het beste zorg kunnen dragen voor deze thema's. Vervolgens kijken we naar het mediagebruik in de gemeente en bekijken we het aanbod van de media. Hierbij gaat het om de aandacht die de thema's en de politieke partijen in het nieuws kregen. We sluiten af met een overzicht van de mate waarin zowel de politieke partijen als de media in de gemeente gebruik hebben gemaakt van Facebook.

Samenvatting

- Kiezers in Amsterdam zijn jong en gebruiken vooral landelijk nieuws om zich te informeren. Wel hebben zij een sterke verbondenheid met de gemeente.
- GroenLinks heeft de verkiezingswinst vooral te danken aan een sterke associatie met Natuur & Milieu maar wordt ook op andere terreinen genoemd als partij die voor die thema's zorg kan dragen.
- Regionale en lokale media besteden in Amsterdam verhoudingsgewijs veel aandacht aan criminaliteit, terwijl het hete hangijzer, Bouw & Wonen, aanzienlijk minder aandacht krijgt.
- Burgers die nieuws consumeren, hebben meer vertrouwen in politiek; burgers die lokaal nieuws consumeren, blijken ook meer geïnteresseerd in de lokale politiek. Amsterdammers gebruiken relatief weinig lokale media, al worden AT5 en het Parool in aanloop naar de verkiezingen wel gebruikt door de kiezers.
- Vergeleken met de landelijke verkiezingen speelde Facebook een minder opvallende rol in de campagne, al weet Forum voor Democratie wel de meeste likes, shares en comments te vergaren, afkomstig van het grootste aantal volgers.

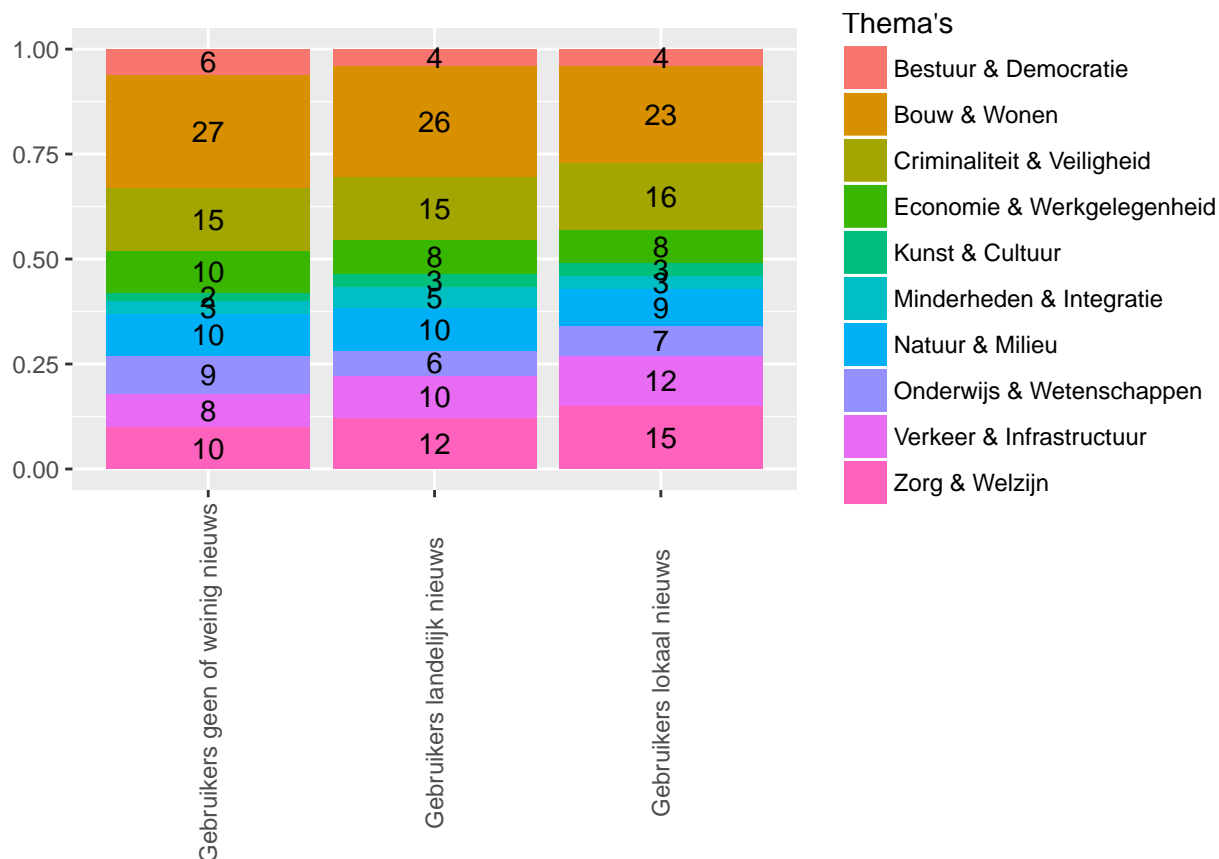
De Kiezer en de thema's die zij belangrijk vinden

Amsterdam is een relatief jonge stad; 35 procent van de ondervraagden hier is onder de 35 jaar. De hoofdstad kent ook de meest hoogopgeleide kiezers (73 procent) van alle onderzochte gemeenten. Dit leidt tot een meerderheid van kiezers (52 procent) die aangeeft (zeer) geïnteresseerd te zijn in de (gemeente)politiek. Ook voelen de kiezers, net als in Bunschoten, een grote mate van verbondenheid met de gemeente.

De meeste van die kiezers zeiden van tevoren te gaan stemmen op GroenLinks (14 procent), gevolgd door D66 (11 procent), VVD (8 procent), SP en PvdA (beide 7 procent). Onder de ondervraagden leek Forum voor Democratie te kunnen rekenen op zo'n 6 procent van de stemmen. Deze voorspelling is behoorlijk adequaat gebleken; alleen voor de SP pakte de einduitslag beduidend slechter uit.

De belangrijkste thema's volgens de kiezer

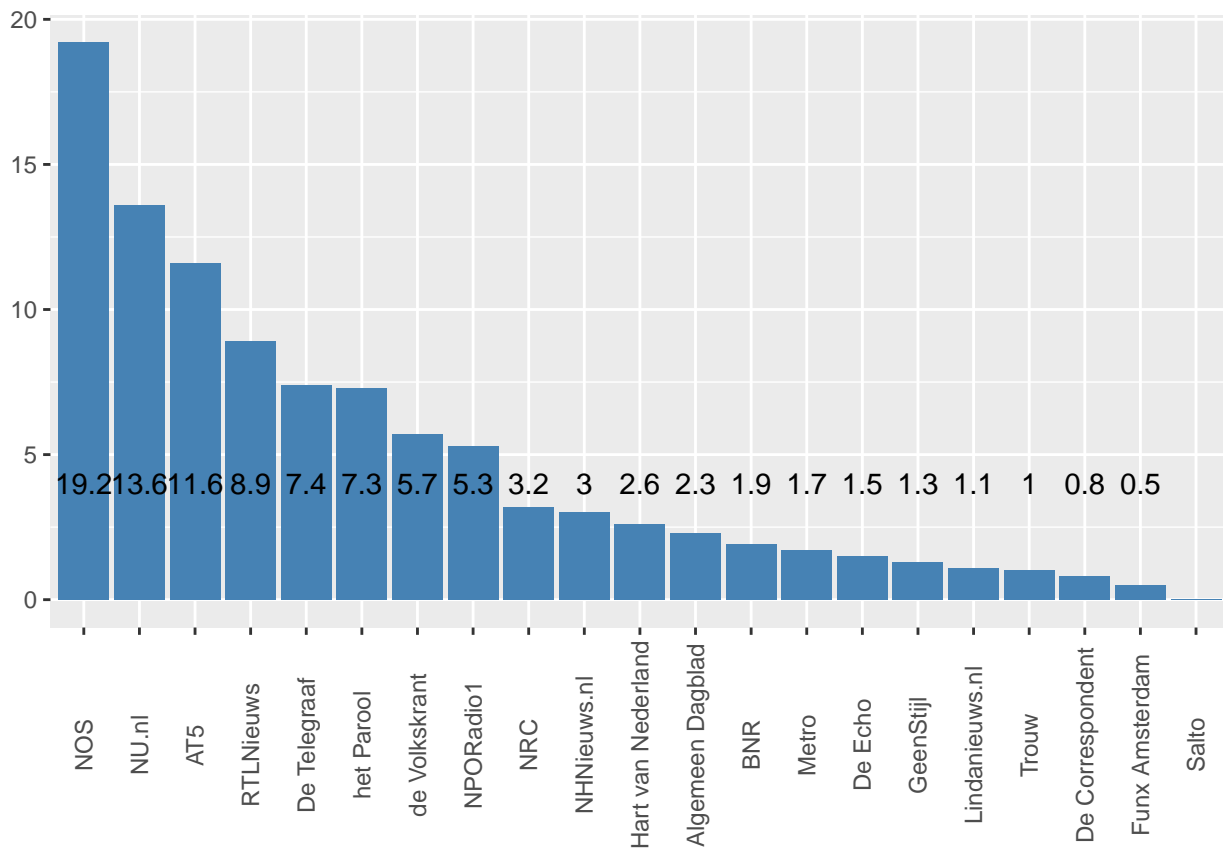
De SP en PvdA – die laatste verloor stevig in Amsterdam – hebben waarschijnlijk niet genoeg kunnen profiteren van het belang van het thema Bouw & Wonen, het belangrijkste onderwerp voor Amsterdammers. Een kwart van de kiezers noemde dit als onderwerp waar de politiek echt zorg voor moet dragen. Dit thema wordt vooral genoemd door kiezers die weinig of geen nieuws lezen en minder dan kiezers die zich vooral informeren via de lokale media. Deze laatste groep is meer bezorgd over Zorg & Welzijn in de stad dan de andere groepen. Ook Verkeer & Infrastructuur wordt door deze kiezers vaker genoemd als thema dan door de andere groepen nieuwsconsumenten.



Mediagebruik door de kiezers

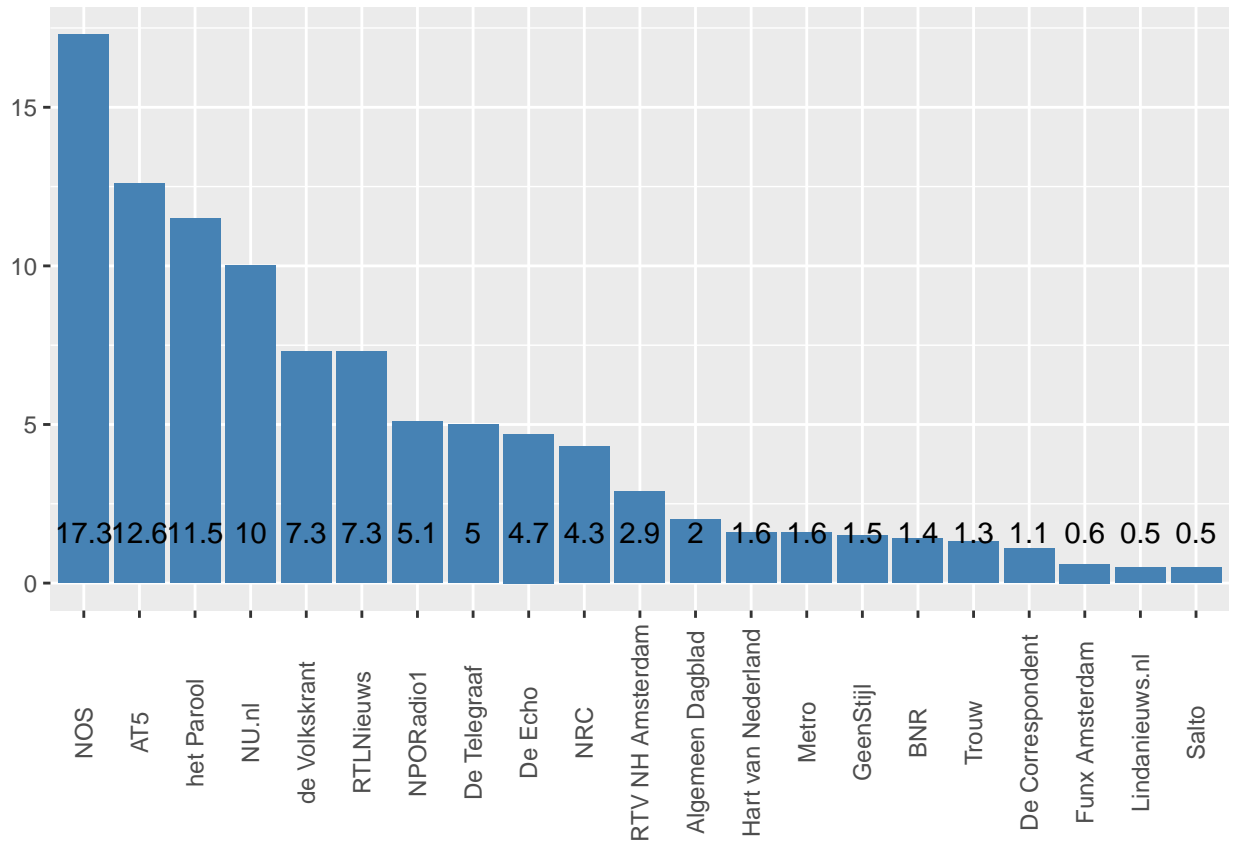
Amsterdammers consumeren samen met Rotterdammers het minste lokale nieuws. Verreweg de belangrijkste informatiebronnen voor de verkiezingen waren nieuwssites; 30 procent van de ondervraagden noemt nieuwssites als bron van informatie. De huis-aan-huisbladen belanden in Amsterdam vermoedelijk snel bij het oudpapier: zij worden slechts door 7 procent van de ondervraagden gelezen. Dat is net iets meer dan de opiniebladen, die met 5 procent hier het meest gelezen worden van alle onderzochte gemeentes. De Amsterdammers die wel lokaal nieuws consumeren, doen dat het meest via AT5 (42 procent), Het Parool (25 procent) en De Echo (19 procent).

Als we het mediagebruik vergelijken met het landelijke nieuws, zien we deze voorkeur voor landelijke nieuwsbronnen ook terug. De NOS wordt vooral gebruikt door de kiezers, gevolgd door NU.nl. De lokale omroep AT5 komt op de derde plaats, vlak voor RTL Nieuws. Het Parool wordt door 7 procent van de kiezers genoemd als belangrijke nieuwsbron, evenveel als De Telegraaf. De website van NH Nieuws is de hekkensluiter in de top-10.



Media gebruik in aanloop naar de verkiezingen

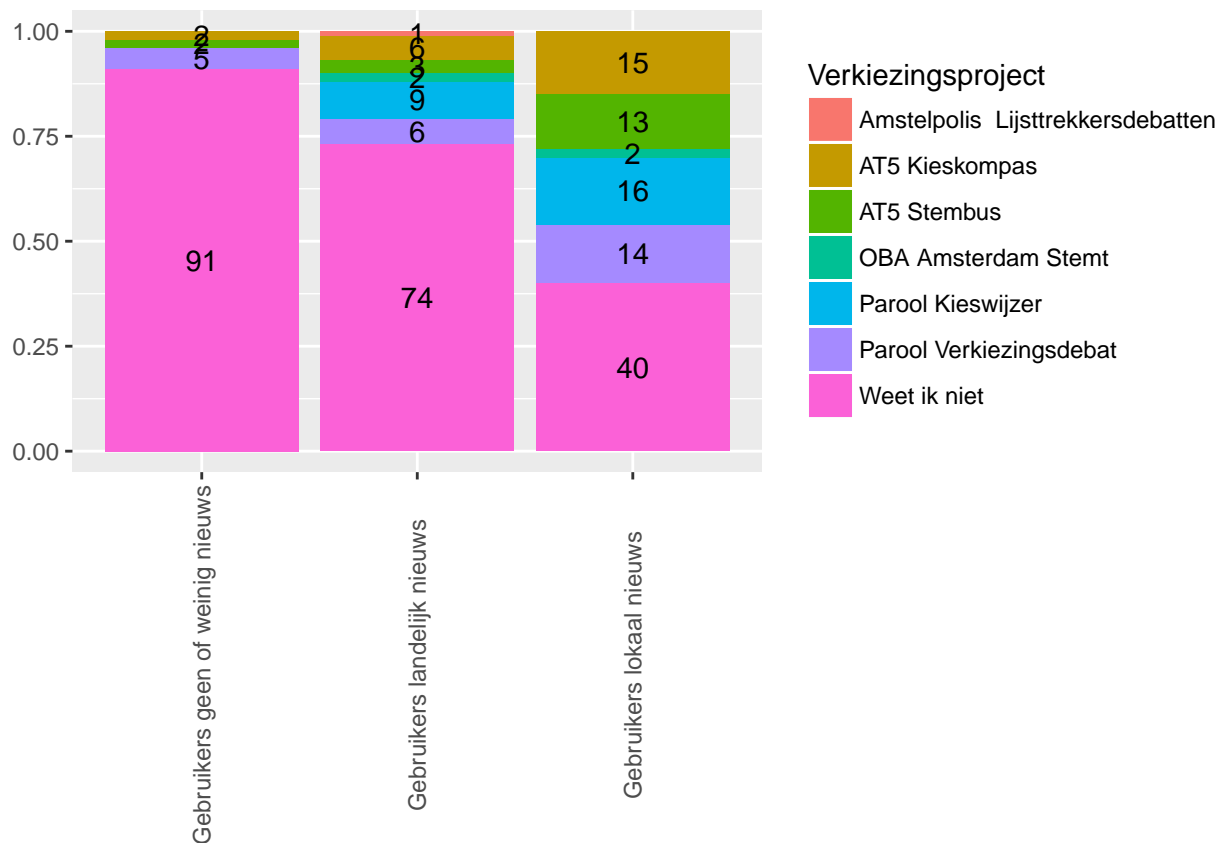
Na de verkiezingen is de kiezers gevraagd welke nieuwsbronnen men heeft gebruikt in aanloop naar de verkiezingen. Ook hier is de NOS dominant, maar spelen AT5 en het Parool toch ook een belangrijke rol, respectievelijk 13 procent en 12 procent van de ondervraagde Amsterdammers geeft aan deze media te hebben gebruikt voor hun informatie over de verkiezingen.



De kiezer en de verkiezingsprojecten

Gebruikers van lokaal nieuws in Amsterdam zijn veel beter op de hoogte van de lokale verkiezingsprojecten dan de andere groepen nieuwsgebruikers. Maar liefst zestig procent van de lezers van lokaal nieuws geeft aan van de projecten te hebben gehoord. Bij de kiezers die geen of weinig nieuws volgen is dit percentage slechts 9 procent.

Er is niet een duidelijk project dat er bovenuit steekt. Zowel het Kieskompas van AT5, het project de Stembus van diezelfde omroep, de Kieswijzer van het Parool als het verkiezingsdebat van deze krant worden ongeveer even vaak genoemd door de lezers van lokaal nieuws. Bij de landelijke nieuwsgebruikers zijn de projecten van het Parool bekender.

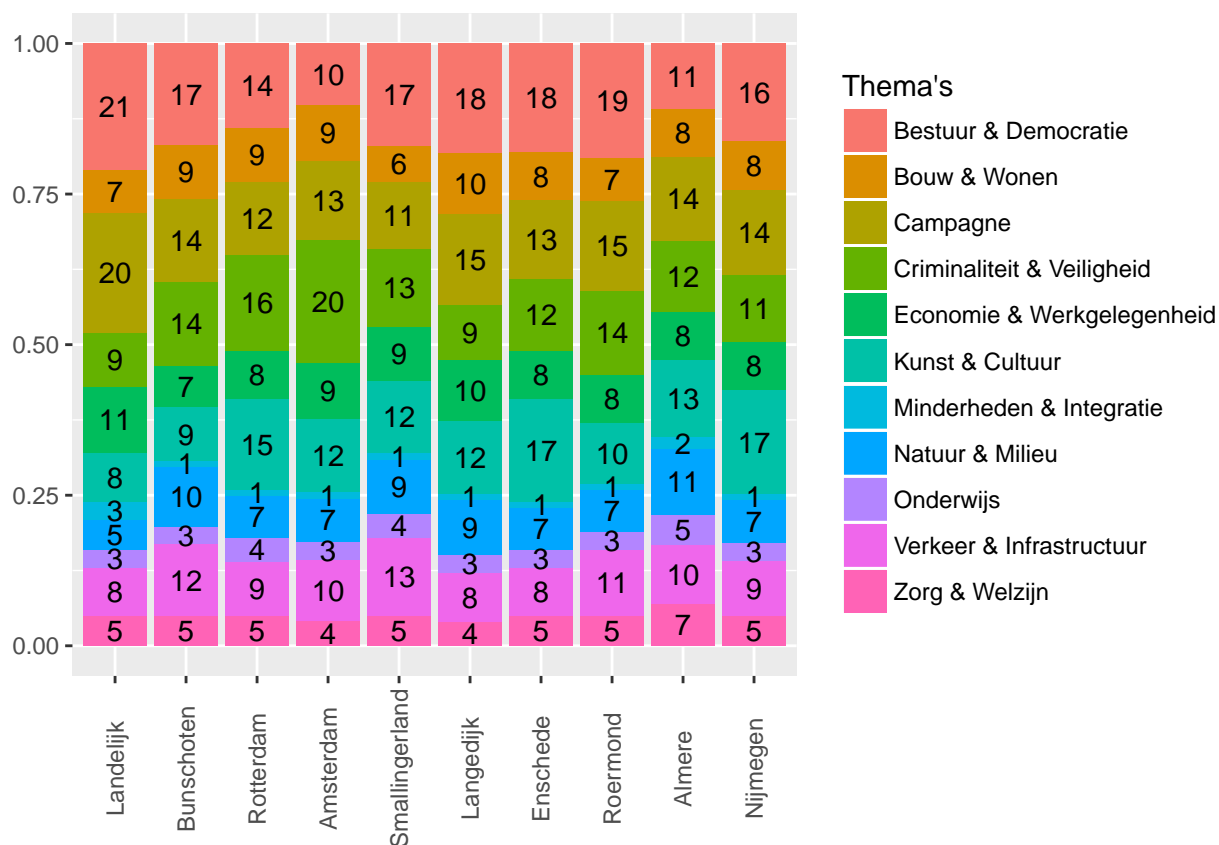


Thema's in het nieuws

Thema's in het landelijke nieuws vergeleken met de gemeenten

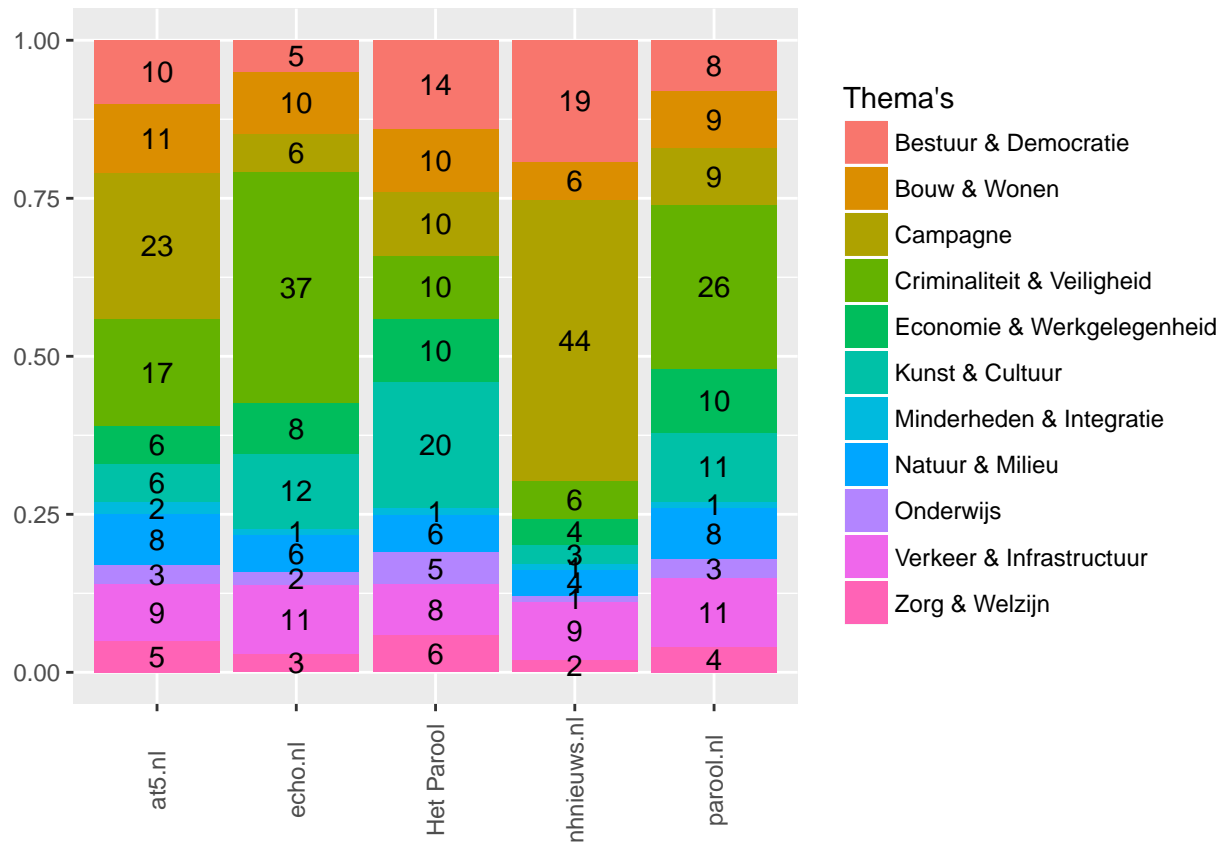
De regionale en lokale Amsterdamse media zijn minder sterk gericht op campagnenieuws en bestuurlijke perikelen dan de landelijke media. Wel valt op dat Criminaliteit & Veiligheid het grootste thema is in het regionale en lokale nieuws. Dit komt onder meer door de berichtgeving over het Holleeder-proces dat in Amsterdam plaatsvindt. Dat Amsterdamse media zo'n groot deel van hun berichtgeving wijden aan dit thema is niet gek: Veiligheid wordt door de kiezers op plaats twee gezet als onderwerp waar de politiek aandacht aan moeten besteden.

Groter is het verschil tussen vraag en aanbod bij het thema Bouw & Wonen, het belangrijkste onderwerp voor Amsterdammers. Dit komt in 9 procent van de lokale en regionale berichtgeving over politieke thema's terug, weliswaar meer dan in de landelijke media, maar het krijgt lang niet zo veel prioriteit in de media als de Amsterdammers er zelf aan geven.



Thema's in de regionale en lokale media

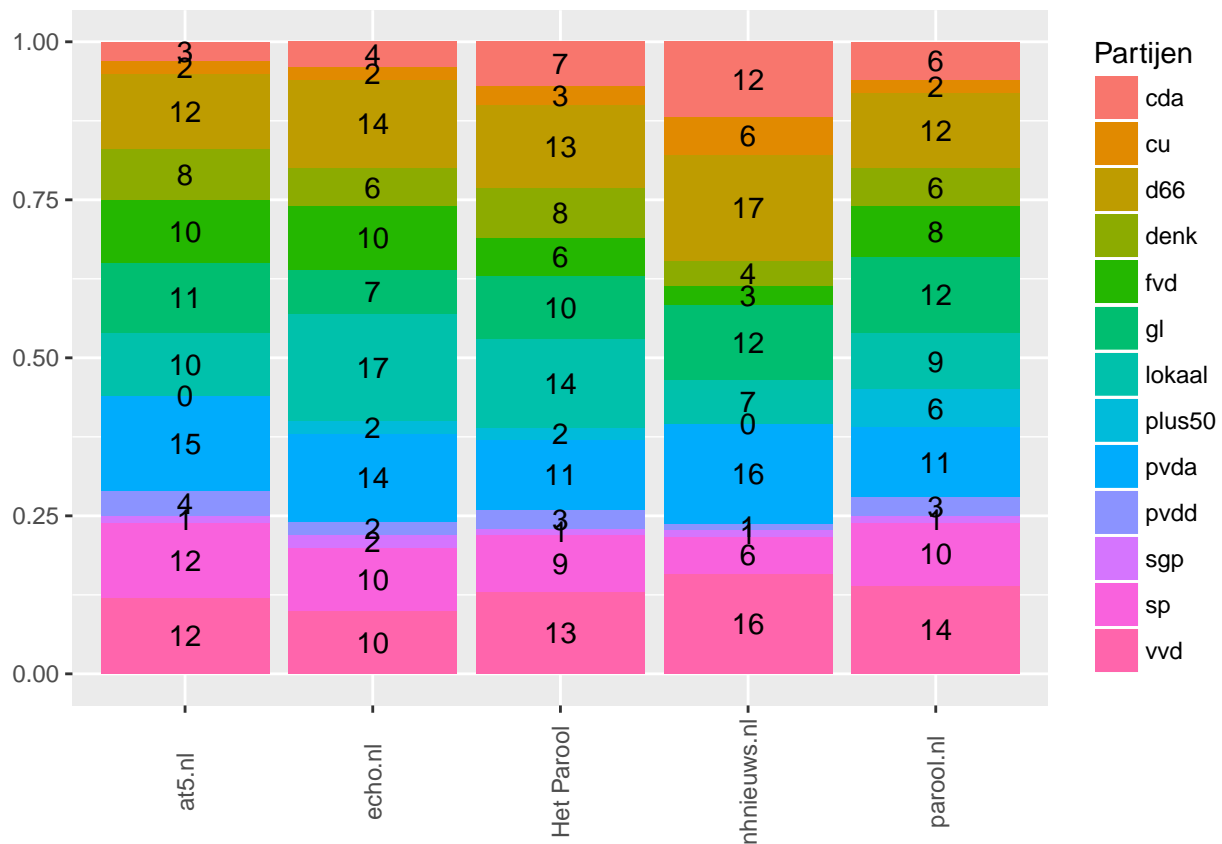
De verschillen tussen de media in Amsterdam wat betreft aandacht voor verschillende thema's is groot. De website van NHnieuws besteedt relatief veel aandacht aan de campagne. Maar liefst 44 procent van de berichten gaan over de perikelen rond de partijen, de debatten en de verkiezingen. Ook op AT5 worden de kiezers getraakteerd op het nodige campagnenieuws, al is er op deze zender ook relatief meer aandacht voor bouw & wonen dan in de andere media. Op de website van De Echo is vooral aandacht voor criminaliteit en veiligheid. Ook op de website van het Parool vormt dit thema het belangrijkste onderwerp. In de papieren krant is dit aanzienlijk minder en is juist meer te lezen over Kunst & Cultuur.



Partijen in het nieuws

In Amsterdam krijgt van de grote partijen niet één partij duidelijk meer aandacht in de media. De VVD verschijnt in 14 procent van de berichtgeving, maar wordt op de voet gevolgd door D66, PvdA (beide 13 procent) en GroenLinks (11). De SP (9 procent) staat op plek vijf. Hierdoor wordt de top-5 van partijen die veel media-aandacht krijgen, gevormd door dezelfde partijen die de top-5 vormen bij de verkiezingsuitslag. Lokale partijen worden in 10 procent van de berichtgeving genoemd, wat redelijk is ten opzichte van hun aandeel in de gemeenteraad.

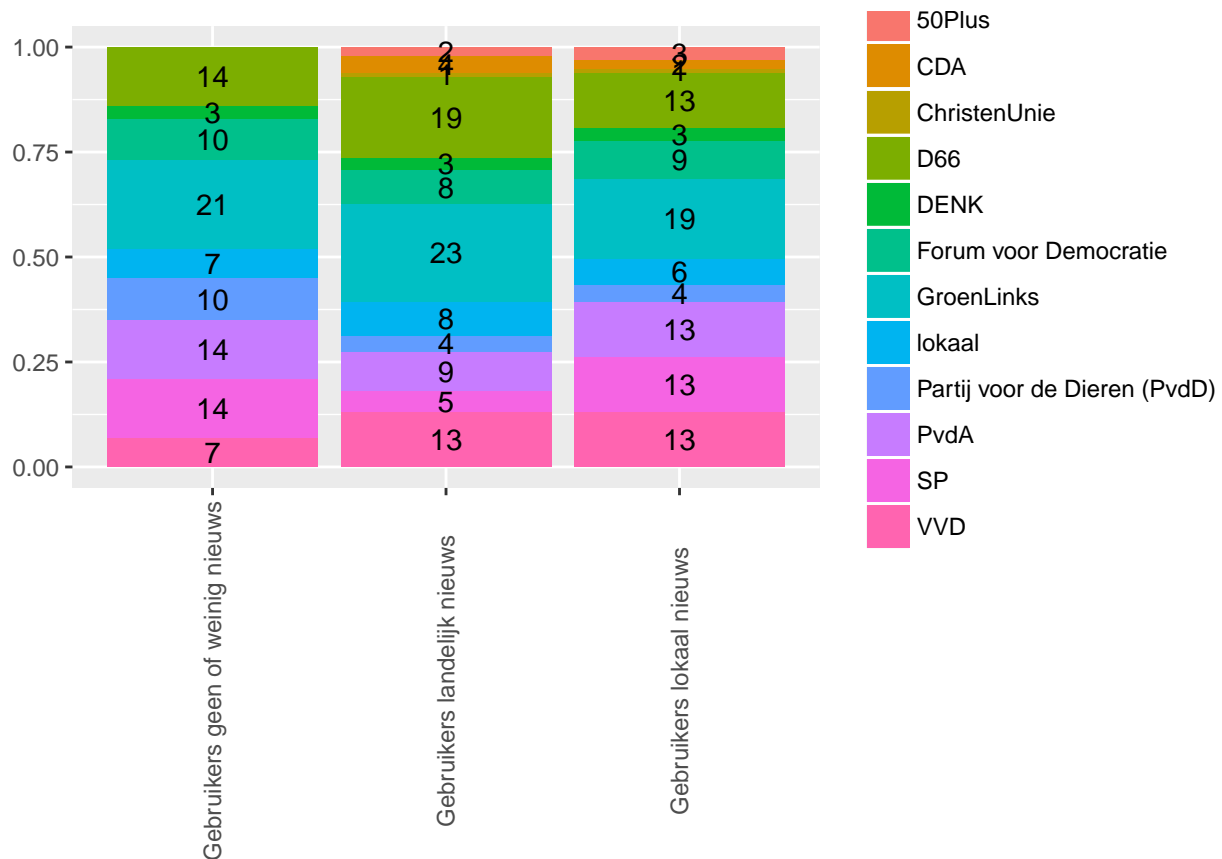
Nadere inspectie laat zien dat bij AT5 de aandacht tussen de partijen redelijk verdeeld is. De PvdA krijgt wel de meeste aandacht, maar ook de andere partijen krijgen de nodige aandacht. Ditzelfde beeld zien we bij het Parool. De krant heeft relatief wel de meeste aandacht voor de lokale partijen (14 procent). In het regionale medium NHNieuws zien we deze partijen aanzienlijk minder vaak voorbij komen. Daar wordt de aandacht vooral verdeeld tussen D66, VVD en PvdA. Opvallend is ook dat dit medium relatief veel aandacht heeft voor het CDA (12 procent).



Stemgedrag van de kiezers

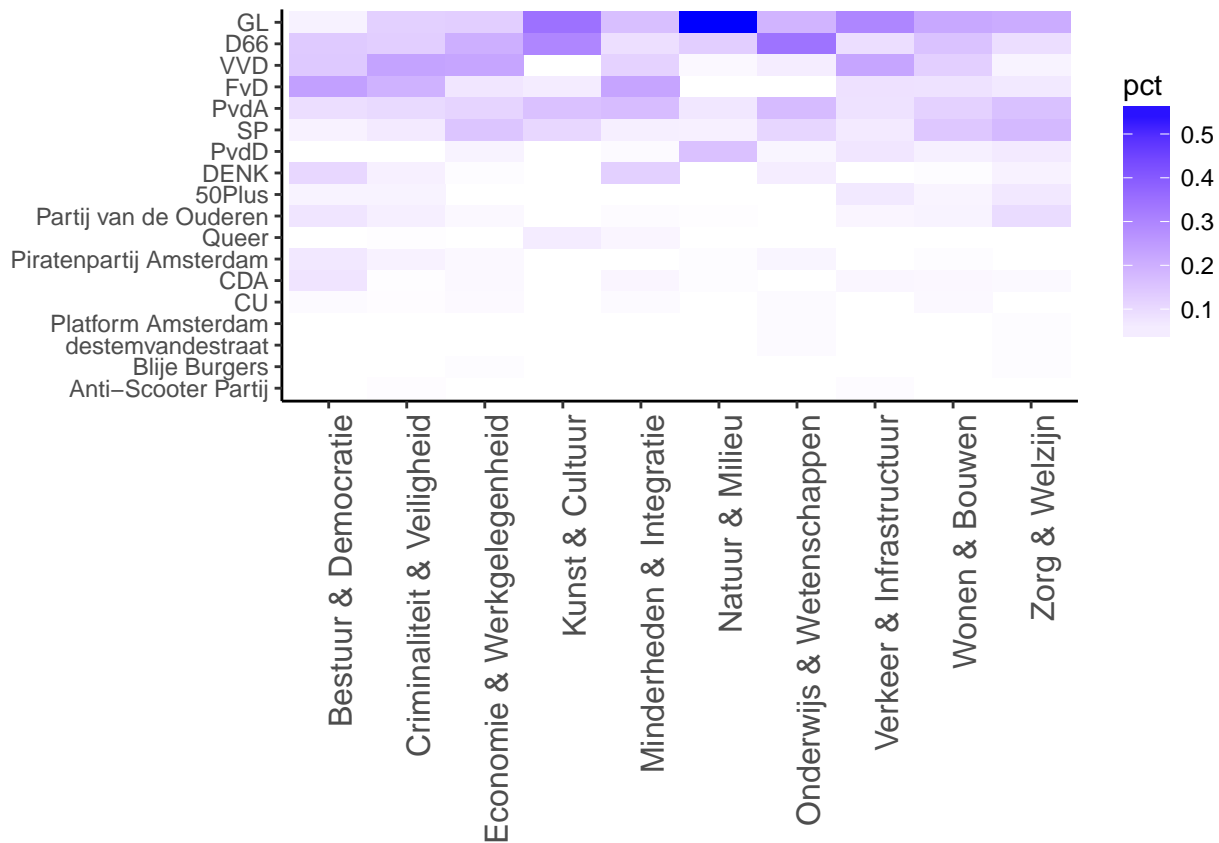
GroenLinks, de winnaar van de verkiezingen in Amsterdam, krijgt van alle groepen de meeste stemmen, al stemmen mensen die lokaal nieuws lezen minder vaak op de partij dan de andere groepen. Ditzelfde is in mindere mate het geval bij D66. Beide partijen zijn vooral favoriet bij mensen die landelijk nieuws lezen. De groep kiezers die weinig tot geen nieuws gebruiken om zich te informeren stemmen iets vaker op partijen in de flanken, zowel SP als Forum voor Democratie.

Dat in Amsterdam voornamelijk op landelijke partijen is gestemd, is niet vreemd als je kijkt naar het mediagebruik van Amsterdammers. In dit onderzoek is gebleken dat kiezers die enkel landelijk nieuws volgen, eerder op landelijke partijen stemmen, plus dat kiezers die ook lokaal nieuws volgen, eerder op lokale partijen stemmen. Dit laatste wordt overigens ook bevestigd in Amsterdam. Lokale partijen als BIJ1 en Queer krijgen meer stemmen van lokaal-consumerende kiezers.



Stemkeuze en belang van issues

De grootste winnaar van Amsterdam, GroenLinks, wordt door de kiezers die Natuur & Milieu belangrijk vinden, met overtuiging gekozen. De partij is duidelijk eigenaar van dat thema in Amsterdam. Waar het gaat om andere thema's kent de partij meer concurrentie. Zo zijn kiezers die onderwijs belangrijk vinden eerder geneigd D66 te kiezen dan GroenLinks en krijgt GroenLinks op het thema Economie & Werkgelegenheid, Criminaliteit & Veiligheid en Verkeer & Infrastructuur concurrentie van de VVD. Waar het gaat om zorg zijn kiezers geneigd om naast GroenLinks op de PvdA of SP te stemmen. Interessant hierbij is dat het thema Bouw & Wonen in Amsterdam nog geen duidelijke 'eigenaar' kent. Zowel GroenLinks, D66, VVD, PvdA en SP worden genoemd als de partij die het beste zorg kan dragen voor dit thema.



Facebookgebruik door politieke partijen

Als verkiezingssucces zou worden veroorzaakt door online impact, zou Forum voor Democratie hebben gewonnen. De nieuwkomer domineerde de Amsterdamse campagne niet alleen in nieuwsmedia, maar ook op Facebook. Daar heeft Forum voor Democratie inmiddels meer volgers dan traditionele partijen als PvdA en VVD, wat zich afspiegelt in anderhalf tot twee keer zoveel likes, shares en comments als bij de andere partijen. Met die cijfers werden traditionele partijen alleen niet ingehaald, een indicatie dat social media-succes niet direct leidt tot electoraal succes.

Opvallend is verder dat de Stem van de Straat zich ook op Facebook het sterkst van alle partijen laat horen. Maar liefst 252 berichten zijn er terug te vinden op de site van de partij. Deze worden alleen slechts mondjesmaat gedeeld, geliked en becommentarieerd.

Medium	aantal posts	gem.likes	gem.shares	gem.comments	Aantal volgers
SP Amsterdam	127	42	9	5	2574
DENK Amsterdam	75	46	12	5	2153
Stem van de Straat	252	3	1	1	503
Basisinkomen Partij afdeling Amsterdam	39	2	2	0	453
FVD Amsterdam	104	245	35	50	8792
De Amsterdamse VVD	47	78	18	36	3022
Carry Onthemove Amsterdam Zuidoost	51	5	1	1	902
Amsterdamse Juffers	93	1	1	1	74
PvdA Amsterdam	38	118	21	25	5832
Partij voor de Dieren Amsterdam	126	39	6	5	2780
Partij van de Ouderen	115	5	3	2	549
De Groenen Nederland	37	2	0	0	577
Platform Amsterdam	29	15	6	2	475
ChristenUnie Amsterdam	48	39	9	3	1072
D66 Amsterdam	92	24	5	5	3435
GroenLinks Amsterdam	45	36	10	5	3352
Piratenpartij Amsterdam	60	18	8	2	1511
Amsterdam BIJ1	116	19	6	3	1584
Blijde Burgers Amsterdam	2	6	2	4	73
CDA Amsterdam	65	21	6	2	1126
UCF U-Buntu Connected Front	47	4	2	1	243
50plus Amsterdam	10	9	6	1	155
SGP Amsterdam	8	17	4	5	108
De republikeinse politieke partij	62	0	0	1	8

Facebookgebruik door lokale media

Het Parool plaatst van de Amsterdamse media de meeste berichten, maar heeft met zo'n honderdduizend volgers een kleiner bereik dan AT5 (166 duizend volgers) en NHnieuws (140 duizend). Dat AT5 meer volgers dan NHnieuws heeft, is bijzonder, aangezien die laatste met de hele provincie Noord-Holland een veel grotere actieradius heeft. NHnieuws heeft daarentegen over het algemeen meer interactie met haar publiek: iets wat ook opviel bij regionale omroepen in andere gemeentes. Verder valt op dat NHnieuws en AT5 qua likes bijna vier keer zo veel interactie hebben met hun publiek dan Het Parool. En als het neerkomt op shares en comments, is deze factor nog groter.

Medium	aantal posts	gem.likes	gem.shares	gem.comments	Aantal volgers	interactie
AT5	527	228	132	125	166737	1.53
AmsterdamFM	130	3	1	0	2926	0.18
NH Nieuws	399	220	71	204	140832	1.40
NH Nieuws	399	220	71	204	140832	1.40
De Echo	64	2	1	1	3418	0.07
Het Parool	763	58	6	27	98329	0.71